

Klassiska noveller Nr 38

Sam Sellén:

Bakhållet

Klassiska noveller 38.

Sam Sellén

– Bakhållet. Berättelse.

Återutgivning av text från 1913

av Sam Sellén

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-543-6

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Terese är på tågstationen för att säga adjö till maken Gustaf, som ska resa bort i affärer.

När hon kommit hem ringer det på dörren och notarien Vibbern står utanför.

Terese blir förbryllad eftersom maken sagt till henne att de flyttat fram besöket.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I vår serie "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933).

Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetshändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carring.

Den här texten publicerade han under signaturen Sam Sellén.

Den här texten publicerades ursprungligen i december år 1913 i tidningen "Gamla och Nya Hemlandet" med titeln "Bakhållet. En berättelse".

Sam Sellén: Bakhållet

Den här texten publicerades ursprungligen i december år 1913 i tidningen "Gamla och Nya Hemlandet" med titeln "Bakhållet. En berättelse". Texten publicerades under signaturen Sam Sellén, som användes av författaren S. A. Duse (1873–1933).

— Ja, min älskling, nu ger jag mig i väg. Sköt om dig ordentligt. Gå på teatern någon kväll med syster Anna, så att det inte blir för långsamt, medan jag är borta. Jag kommer ju förresten hem om tre dagar.

Grosshandlar Almer omfamnade innerligt sin unga, vackra hustru, i det han inom sig tänkte detsamma, som han tänkt så många gånger förr: "Jag undrar om hon verkligen älskar mig, som är tjugo år äldre än hon, eller om det bara är mina pängar —?"

— Om det kommer några bref eller någon besökande, medan du är borta? frågade hans hustru.

— Brefven returneras från posten. Och något besök väntar jag inte. Notarien Vibbern skulle ha kommit till mig i afton — det gäller en affär — men jag har telefonerat till honom, att jag måste resa bort, så han kommer inte förr än om torsdag.

Han iakttog härvid sin Terese med en skarp och lurande blick. En

blick, som, om hon kunnat tolka den, skulle ha sagt: ”Jag undrar, om inte notarien Vibbern vore ganska välkommen medan jag är borta?”

Den unga frun såg emellertid fullkomligt oberörd ut och ändrade inte en min.

— Jaså, sade hon blott. Ja, adjö med dig då, raring. Jag kommer att längta efter dig!

Hon räckte fram sina röda läppar till en sista kyss, innan mannen steg upp på tåget. Därpå gick hon med en hjärtlig nick och några vänliga handviftningar.

Det värsta Gustaf Almer visste var nämligen att någon stod och hängde vid stationen de sista minuterna, innan tåget satte sig i gång. Därför hade de också kommit öfverens, att hon skulle gå, så snart de sagt ordentligt farväl åt hvarandra.

Fru Terese vandrade långsamt gatan fram, då och då stannande vid något butiksfönster. Hon hade icke en aning om, att hennes käre man omedelbart sedan hon lämnat stationen stigit af tåget och efter några minuter i en bil försvunnit inåt staden.

Ett par timmar senare satt fru Almer i sin budoar med en roman i handen. Båda hennes jungfrur hade fått ledigt denna kväll, så att hon var alldeles ensam. Plötsligen stördes hon i sin läsning af en ringning på tamburdörren. Ett ögonblick därpå gick hon och öppnade.

Till sin öfverraskning såg hon — notarien Vibbern stiga in.

— Min man är bortrest. Jag trodde ni visste det —

— Nej, det har jag inte en aning om. Han har bedt mig komma hit i afton kl. 7. Jag tror att jag är ganska punktlig.

— Det sista Gustaf sa' till mig vid stationen var, att han telefonerat återbud till er och bedt er i stället komma om torsdag.

Det låg något i den unga fruns ton, som frapperade notarien och

kom honom att skifta färg.

— Jag förstår inte edra ord, sade han. Er man har icke meddelat sig med mig i dag vare sig per telefon eller på annat sätt.

När han såg det tviflande uttrycket i fru Almers ansikte, tog han af sig öfverrocken.

— Det här fordrar en närmare utredning, sade han allvarligt. Ni tillåter väl att jag stiger in ett ögonblick?

Hon nickade tyst. Var det väl möjligt, att notarien Vibbern kunde ljuga? Hon hade känt honom i många år, långt innan hon lärde känna sin nuvarande man, och hon hade varit en af de många flickor, som beundrat den ståtliga Vibbern. Ett år innan hon förlofvade sig med Almer hade han mycket ifrigt uppvaktat henne, och hon kände sig då öfvertygad om, att han var kär i henne. Men så snart grosshandlaren Almer uppträdde på valplatsen, drog sig notarien Vibbern tillbaka utan att lämna någon förklaring.

Sedan hade hon och notarien många gånger träffats. Vibbern hade blifvit hennes mans juridiska ombud och besökte honom ofta på kontoret om förmiddagarne eller i våningen om aftnarna.

Terese Almer uppfångade då och då i hans ögon samma uttryck af beundran som förr, och hon märkte, att hon gjorde ett allt djupare intryck på mannen. Men han var aktningsfull och tillbakadragen, och inte ens hennes man, hos hvilken hon emellanåt tyckte sig se en skymt af svartsjuka och misstänksamhet, borde kunna anmärka det minsta.

Nu var emellertid notarien Vibbern hos henne ensam, medan mannen var borta. Och detta oaktadt han enligt mannens utsago blifvit underrättad om, att Almer måst resa. Hvad skulle det betyda?

Hon afbröts i sina funderingar af notariens röst.

— Fru Almer, sade han, vi ha känt hvarandra i många år. Jag vet inte hvad ni har bildat er för omdöme om mig. Men säg mig uppriktigt, anser ni mig i stånd att begagna mig af er mans frånvaro för att på detta klumpiga sätt söka framtvinga en tête-à-tête?

— En tête-à-tête! Jag är rädd att jag inte förstår er.

— Jag vågar dock tro, att ni gör det. Lika väl som ni förr förstod mig, då jag inte behöfde helt och hållet förstålla mig, utan ni i mina ögon kunde läsa hur högt jag älskade er.

— Hvarför säger ni mig detta nu? Ni tycks glömma att jag är en gift kvinna och att hvarje ord är en förolämpning.

— Jag glömmmer ingenting. Mina ord innebära ingen förolämpning. Men en grof förolämpning är det både mot er och mig, att jag i dag inte fått något som hälst återbud från er man och alltså i detta ögonblick befinner mig här — ensam med er!

— Skulle Gustafs uppgift till mig vara — osann?

— Ja! Och jag skall strax framlägga för er motivet, som skall öfvertyga er. Men innan dess vill jag berätta en liten historia ur det verkliga lifvet, Det kastar ett ganska egendomligt ljus öfver ett och annat. Vill ni höra på?

Hon nickade nästan mot sin vilja. Egendomliga tankar rörde sig inom henne, och hon kände en oförklarlig beklämning få makt med sig.

— En man älskade en kvinna, fortsatte Vibbern med en röst, vibrerande af undertryckt sinnesrörelse. Han trodde sig vara älskad tillbaka och hade beslutit att förklara sin kärlek, då helt plötsligt en annan man uppträdde och förmådde honom att dra sig tillbaka. — Ni undrar hvad det kunde vara, som tvingade honom bort från den han älskade? Det var hotet att släpa hans döda fars namn i smutsen, att

inför offentligheten framlägga bevis för att fadern en gång i lifstiden varit — förfalskare!

— Därför drog han sig undan? frågade hon med låg röst. Och den — andre?

— Den andre nådde sitt mål. Hon blef så småningom hans hustru. Han var rik, hon var ung, vacker och fattig. Den förstes oförklarliga försvinnande sårade kanske också hennes stolthet —

— Om hvilka är det ni talar?

— Behöfver jag säga er det? Jag hade förresten aldrig nämnt ett ord om detta, om jag icke — utan att jag själf velat det — vore här ensam med er. Har han så här försåtligt sammanfört oss, så må han ock stå för följderna.

Fru Almer hade bleknat. Med tårfyllda ögon såg hon på notarien Vibbern. Det låg beundran och kärlek i den blicken.

— Han tvingade er. Hvilken nedrighet! mumlade hon. Och ni, ni offrade er lycka!

— Min fars namn var mig heligt. Hans minne fick icke offentligen vanhedras. Förr skulle jag gifvit mitt lif!

— Men — sedan? Hur kunde han engagera er som sin jurist? Och ni —?

— Jag, jag kom ju härigenom i tillfälle att åtminstone någon gång få se er, vara i er närhet. Och från hans sida var det bara en olidlig misstanke, att jag, trots mitt löfte, i hemlighet skulle söka närma mig er. Han föredrog att i ngon mån ha mig — oss båda — under uppsikt. Därför blef jag hans ombud — och därför är jag också här i dag.

— Det sista är mig obegripligt, sade hon. Vore han svartsjuk, skulle han väl inte frivilligt låta oss två få träffas ensamma.

— Nej! Och det har han håller inte gjort, svarade notarien med

låg röst, i det han reste sig upp. Vi äro säkert bevakade.

— Omöjligt! utbrast fru Almer med afsky. Ett lömskt bakhåll!
Det vore en nedrighet!

Utan att svara ryckte notarien upp dörren till ett stort antikt ek-skåp, som stod i ett hörn, och där inne syntes grosshandlare Almer hopkrupen och med af blygsel och raseri förvridet ansikte.

— Jag tog inte fel, sade notarien. Det är en nedrighet!

Grosshandlare Almer hade kommit ut och vände sig nu med bönfällande röst till hustrun. Han såg så skuldmedveten och olycklig ut, så förvirrad och tillintetgjord, att Vibbern nästan tyckte det var synd om honom.

— Terese, sade han med darrande röst. Terese! Kan du förlåta?

Hon drog sig undan honom utan att försöka dölja sin afsky.

— Nej, sade hon stolt. Din kränkande misstro må vara, den har jag vant mig vid, men spionens lömska försåt och detta fega bakhåll kan aldrig försonas. — Nej! Kom icke nära mig! Emellan oss är det slut för alltid!

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksam målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

Samuel August Duse.

Viktiga ord och personer

Notarie.

När den här texten publicerades var notarie framför allt en titel som användes om protokollskrivare. Notarier arbetade både vid olika domstolar, större möten inom ämbetsverken och i riksdagen.

Sellén, Sam.

Pseudonym som användes av författaren S. A. Duse (1873–1933) i början av hans karriär. Han använde framför allt det här namnet under åren 1907-1912.

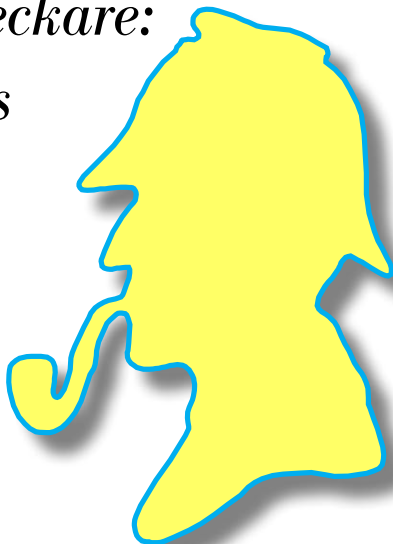
Valplats.

Äldre ord för en plats där ett slag ägt rum.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carring*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se